

8 Aanbevelingen op een rij

8.1 Verstevigen infrastructuur voor postinitiële ontwikkeling

Flexibel en praktijkrelevant aanbod voor maatwerk

- De regelgeving wordt aangepast om bekostigde en niet-bekostigde onderwijsinstellingen voor mbo en hbo meer ruimte te geven om robuuste certificaatgerichte opleidingstrajecten – met civiel effect – aan te bieden.
- Bekostigde mbo- en hbo-instellingen worden gefaciliteerd om maatwerk aanbod voor werkenden te kunnen ontwikkelen.
- Onderwijsinstellingen zorgen voor intensieve samenwerking met het afnemend beroepenveld in de regio.
- Onderwijsinstellingen worden gestimuleerd tot het ontwikkelen van alumni-beleid om via hun alumni meer inzicht te krijgen in de leerbehoeften van de werkenden en hier adequaat op in te kunnen spelen.
- Het beroepenveld (maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven) zorgen voor intensieve samenwerking met de onderwijsinstellingen in de regio. Werkgeversorganisaties stimuleren hun leden hiertoe.
- Het mbo krijgt ruimte en middelen om op maat gesneden diploma- en (robuuste) certificaatgerichte trajecten te kunnen aanbieden aan kwetsbare groepen werkenden op de arbeidsmarkt die geen of een diploma mbo niveau 1 of 2 hebben. Inburgeringscursussen en cursussen basisvaardigheden worden een toegankelijke en arbeidsmarktrelevante basisvoorziening.
- Arbeidsmarktregio's gaan, indien regionaal gewenst, aan de slag met een human capital-agenda.

Laaggeletterden

- Maak inburgeringscursussen en cursussen basisvaardigheden tot een toegankelijke en arbeidsmarktrelevante basisvoorziening waarvan de kwaliteit landelijk en publiek wordt geborgd.
- Benut de mogelijkheden van informeel leren ook voor de doelgroep laaggeletterden.
- Maak het (financieel) mogelijk om taaltrajecten te integreren in het mbo-onderwijs.

O&O-fondsen

- Erken de belangrijke rol van O&O-fondsen door het algemeen verbindend verklaren van de afspraken.

- Versterk de rol van de fondsen voor het bevorderen van mobiliteit door middel van cofinanciering / fiscale facilitering voor het realiseren van algemene scholing en intersectorale ontwikkeling.
- Stimuleer O&O-fondsen verder te onderzoeken hoe zij meer kunnen bijdragen aan de behoefte aan (bovensectorale) scholing bij volwassenen en regionaal samen te werken.

Verworven competenties en ervaringscertificaten

- Stimuleer het benutten van EVC en validering als onderdeel van het loopbaan- en ontwikkelbeleid van werknemers.
- Voortzetting van de ontwikkeling van een gedifferentieerde set aan valideringsinstrumenten en standaarden voor erkenning van kennis en ervaring en werk- en leer-resultaten.
- Subsidie voor het Nationaal Kenniscentrum EVC voor voorlichting, onderzoek en doorontwikkeling van nieuwe EVC-standaarden en andere valideringsinstrumenten. Het certificeren van aanbieders kan een private activiteit blijven.
- IJking van EVC-achtige instrumenten op civiel effect én aantrekkelijkheid voor werkenden.
- Fiscale faciliteit voor EVC door erkende EVC-aanbieders (vrijstelling voor loonbelasting indien bekostigd vanuit leerrekening).
- Stimuleer de erkenning van al verworven werk- en leerervaringen en de acceptatie van EVC door onderwijsinstellingen (vrijstellingen) gevolgd door maatwerktrajecten door het faciliteren van de samenwerking tussen het Nationaal Kenniscentrum EVC, het servicepunt examinering, onderwijsinstellingen en EVC-aanbieders (keten-aanpak).
- Stimuleer dat werkgevers geregistreerde ervaringscertificaten van ‘vakvolwassen’ werknemers en werkzoekenden accepteren naast de formele diploma’s van onderwijsinstellingen die in principe bedoeld zijn voor de beginnend beroepsbeoefenaren.

Loopbaanontwikkeling via loopbaanontwikkelcentra

- Zorg ervoor dat werknemers en werkgevers regionaal laagdrempelige ondersteuning kunnen krijgen bij hun loopbaanontwikkeling.
- Sluit met de ondersteuning van de loopbaanontwikkeling aan bij de huidige ontwikkelingen die regionaal plaatsvinden tussen bedrijven in netwerken, platforms en bij O&O-fondsen.
- Breng de functionaliteit van een loopbaanontwikkelcentrum zoveel mogelijk onder bij bestaande voorzieningen zoals adviescentra, leerwerkloketten en scholingswinkels.

- De overheid faciliteert de vorming en inrichting van een functionaliteit voor loopbaanontwikkeling en loopbaanondersteuning bijvoorbeeld door loopbaanontwikkelcentra. Maak het mogelijk om in deze centra ook groeps- en netwerkactiviteiten te ontwikkelen, waarbij werknemers elkaar ondersteunen en adviseren. Het UWV kan hierin ondersteunen.

8.2 Ondersteunen leervraag naar postinitiële ontwikkeling

Benutten van trekkingsrecht op nog niet genoten bekostigd onderwijs

Trekkingsrecht voor flexibel en erkend onderwijs

Extra kosten trekkingsrecht

- De overheid maakt het trekkingsrecht zichtbaar door het benadrukken van het persoonlijk recht op diplomagericht publiek bekostigd onderwijs voor alle werkenden en werkzoekenden. Dit trekkingsrecht is gebaseerd op hetgeen men al aan recht op bekostigd onderwijs heeft verbruikt gedurende de initiële fase.
- Het trekkingsrecht is in te zetten vanaf het moment dat men het initieel onderwijs verlaten heeft en actief is op de arbeidsmarkt tot kort voor de pensioen-gerechtigde leeftijd.
- De SER pleit ervoor dat erkende onderwijsinstellingen de mogelijkheden krijgen om na het initiële onderwijs robuuste, certificaat gerichte trajecten aan te bieden. Het is belangrijk dat de overheid duidelijkheid geeft over de wijze waarop deze certificaattrajecten worden gefinancierd en qua kwaliteit worden geborgd.
- Precieze uitwerking van het leer- en trekkingsrecht wordt met betrokken partijen nader uitgewerkt.

Toelichting bij aanbevelingen trekkingsrecht

- Het trekkingsrecht is bedoeld voor diegenen die al een opleiding in het initieel onderwijs hebben afgerond maar ten opzichte van de master afgestudeerden nog onderwijseenheden over hebben. Zij kunnen naar (publiek gefinancierde) opleidingen om die eenheden alsnog in te wisselen op een hoger of horizontaal niveau. De SER wil de koninklijke route naar een diploma in het initieel onderwijs niet verlaten. Hij wil groenpluk vermijden en voorkomen dat jongeren het halen van een diploma op de lange baan schuiven.
- De SER wenst dat de publiek bekostigde instellingen meer maatwerk gaan bieden en daartoe ook de ruimte krijgen.
- De SER verwacht dat, als gevolg van veranderingen op de arbeidsmarkt, de behoefte bij werkenden en werkgevers aan deelcertificaten (delen van een opleiding), bovenop een afgeronde opleiding gaat groeien. De raad wil bevorderen dat initiatieven voor deelcertificaten bij alle instellingen worden ontwikkeld. Daar-

toe moet een gelijk speelveld ontstaan tussen erkende publieke en private instellingen waarvoor de condities hierboven beschreven zijn.

- Het lijkt de SER mogelijk dat onder de genoemde condities het overgebleven trekkingsrecht ingezet kan worden voor deze (te ontwikkelen) certificaten en diplomatrajecten bij erkende publieke en private onderwijsinstellingen. Duidelijkheid van de overheid over de eisen en de financiering is dan vooraf nodig.
- De SER benadrukt dat naast het trekkingsrecht uiteraard ook financiering van leertrajecten via de ontwikkelrekening mogelijk is. Daar kan een veel breder pakket van 'leer en ontwikkel-activiteiten' onder vallen.

Ontwikkelrekening voor de bekostiging van postinitiële ontwikkeling Stimulerende omstandigheden

- Iedere burger krijgt de mogelijkheid een ontwikkelrekening te openen waarop werknemers, werkgevers en anderen geld kunnen storten ten behoeve van de professionele ontwikkeling.
- Het tegoed op de ontwikkelrekening kan worden aangewend voor alle relevante loopbaanontwikkelactiviteiten als een (al dan niet (branche)erkende) opleiding, tweede studies in het hoger onderwijs, modules en trajecten die leiden tot een certificaat, loopbaanscan, een APK van de loopbaan, EVC-achtige trajecten, etcetera.
- De overheid zorgt voor een fiscaal aantrekkelijke behandeling van de tegoeden op de ontwikkelrekening.
- Sociale partners benutten de ontwikkelrekening als instrument om loopbaanontwikkeling te stimuleren en kunnen samen afspraken maken over collectieve stortingen die door werknemers en werkgevers samen kunnen worden gedaan op de ontwikkelrekening.
- De overheden kunnen gerichte ontwikkelstimulansen voor speciale doelgroepen toekennen middels stortingen op de ontwikkelrekening of het gericht aanbieden van vouchers.
- Het scholingsvriendelijke fiscale regime moet ook ruimte bieden voor eventuele eenmalige budgetten of vouchers die sociale partners toekennen uit collectieve fondsen en cao-afspraken. Daarmee kunnen sociale partners gericht beleid voeren om in hun bedrijf of sector bepaalde groepen te stimuleren en faciliteren om te gaan scholen

Monitoring

- Monitor de veranderingen in het scholingsgedrag en de leercultuur. Zet waar dat kan gerandomiseerde experimenten op om er precies achter te komen wat wel en niet werkt.
- Houdt bij de monitor ook aandacht voor eventuele ongewenste en onverwachte effecten.

8.3 Komen tot een uitnodigende en prikkelende leercultuur

Nationale leercultuur

- De rijksoverheid neemt samen met de sociale partners het initiatief tot een brede positieve campagne ter stimulering van een nationale leercultuur, die van start gaat bij de lancering van de Ontwikkelrekening.

Bewustwording op de werkvloer

- Een werkgever is verantwoordelijk voor de organisatie van een (meer)jaarlijks ontwikkelgesprek als onderdeel van het reguliere personeelsbeleid. Ook flexwerkers en mensen met tijdelijke contracten moeten in aanmerking komen voor een dergelijk gesprek. In dit gesprek is scholing en ontwikkeling een nadrukkelijk onderdeel.
- De overheid ondersteunt het initiatief voor het onafhankelijke loopbaangesprek.

Informeel leren

Speciale aandacht voor het midden- en kleinbedrijf

- Werkgevers en werknemers hebben belang bij een leercultuur in hun bedrijfsvoering. Kennisontwikkeling in de bedrijven is daarvoor wenselijk.
- Voor de ontwikkeling van een leercultuur in het mkb is er extra aandacht in afstemming met brancheorganisaties en regionale ondernemersorganisaties.
- Leerambassadeurs kunnen een belangrijke rol spelen in het vergroten van de bewustwording over scholing op de werkvloer en het in beweging krijgen van lager geschoolden om hun arbeidsmarktpositie te verbeteren. De overheid zou de opleiding en begeleiding van leerambassadeurs op regionale schaal, het ontwikkelen van toolkits / speciale programma's voor moeilijke doelgroepen, opzetten en beheren van leercentra etcetera kunnen faciliteren.